מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין את מקור חג הסיגד ואת משמעות חידוש הברית בהקשר ההיסטורי והקהילתי
- לזהות מנהגים מרכזיים של החג ולפרש את הסמלים שבהם (הר, לבן, אבן, אורית)
- לתרגל ניתוח תחבירי ומילות קישור בטקסט עיוני ולשפר דיוק לשוני
- לכתוב פסקת טיעון מנומקת וקוהרנטית סביב רעיון מתוך הטקסט

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – הבנה בסיסית

1. א – כ"ט בחשון
2. ב – השתחוות וסגידה
3. ג – חמישים

חלק ב' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – תרגול והבנה

1. נכון – הטקסט מציין מפורשות שהחג מהדהד את המעמד המתואר בימי עזרא ונחמיה.
2. לא נכון – הטקסט אומר במפורש שברית איננה אירוע חד-פעמי אלא מחויבות שיש לרענן.

חלק ג' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – יישום והעמקה

1. מחויבות
2. רצף

חלק ד' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – התאמת מושגים

1 – ב (התחייבות מחודשת לשמור על המצוות)
2 – ג (מה שמייחד את הקהילה לאורך הדורות)
3 – ה (פעולה שמעצבת את ההווה, לא רק שימור העבר)
4 – א (נמשכת כל עוד יש מי שמחדש אותה)
5 – ד (סבים, הורים וילדים עומדים יחד באותו טקס)

חלק ה' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – הבנה ושינון

1. א – הר סיני
2. א – ספר התורה של הקהילה, כתוב בגעז

חלק ו' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – זיהוי ופרטים

1. נכון – הטקסט מתאר שהלבוש הלבן ביטא טוהר והתחדשות

חלק ז' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – השלמות

1. קסים
2. געז
3. אמהרית

חלק ח' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – התאמה

1 – ה (מנהיגי הקהילה הדתיים)
2 – א (ספר התורה של הקהילה)
3 – ד (שפת הקודש העתיקה)
4 – ב (שפת היומיום שאליה תורגמו הדברים)
5 – ג (סמל לענווה ולחרטה)

חלק ט' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – זיהוי מילות קישור

1. א – ניגוד או ויתור
2. ב – קשר של סיבה ותוצאה
3. א – השוואה או דמיון
4. א – הוספת טיעון מחזק

חלק י' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – התאמת מילת קישור לתפקיד

1 – ב (ניגוד או ויתור בין שני רעיונות)
2 – ה (קשר של סיבה ותוצאה)
3 – ו (השוואה בין שני מצבים דומים)
4 – ג (הוספת טיעון המחזק את הקודם)
5 – א (הסקת מסקנה מהנאמר קודם)
6 – ד (ציון מקור הקביעה או הסיפור)

חלק י״א – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – ניתוח וכתיבה

- 1. יש לציין שהמילה מוסיפה טיעון חדש וחזק על הקודם, ומראה שהכותב בונה נימוקים בשכבות: לא רק חידוש ברית אלא גם חיבור בין דורות.
- 2. הביטוי מסמן שהמידע מבוסס על מסורת שבעל פה ולא על תיעוד היסטורי ודאי, ומעניק לטקסט זהירות ואמינות מדודה.
- 3. ד, ג, ב, א
- 4. יש להעריך לפי שימוש נכון בלפחות שתי מילות קישור (למשל 'בדומה לכך', 'ולכן') ולפי הסבר עניני המבוסס על התוכן: שני המקרים כוללים התכנסות, שמיעת התורה והתחייבות מחודשת.

חלק י״ב – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – הבנה בסיסית

- 1. א – בטיילת בירושלים
- 2. א – טיילת בירושלים מול הנוף
- 3. א – לובשים לבן ומחזיקים מטריות צבעוניות
- 4. א – שרים ורוקדים יחד

חלק י״ג – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – נכון/לא נכון

- 1. לא נכון – כיום רוב בני הקהילה גרים בישראל, והחלום הישן להגיע לירושלים התגשם לרבים.
- 2. נכון – זהו פרט שמוזכר בתיאור החגיגה בטיילת.

חלק י״ד – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – השלמה והתאמה

- 1. מטריות
- 2. ירושלים

חלק ט״ו – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – אז והיום

- 1 – ב (טיילת בירושלים)
- 2 – א (בגדים לבנים ומטריות צבעוניות)
- 3 – ד (הגעה בפועל לירושלים)
- 4 – ג (קהל רב מכל הארץ)

חלק ט״ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – הכרה עם רעיון הטקסט ומבנה הפסקה

- 1. א – זהות נבנית מתוך בחירה חוזרת ומסורת חיה כשמחדשים אותה
- 2. א – משפט שמביע עמדה או דעה שרוצים לשכנע בה
- 3. א – להסביר ולבסס מדוע הטענה נכונה

חלק י״ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – בדיקת הבנה

- 1. לא נכון – הטקסט מדגיש שברית היא מחויבות שיש לרענן, ולכן חוזרים אליה מדי שנה.
- 2. נכון – הטקסט מציין שסבים, הורים וילדים עומדים יחד ואומרים את אותן מילים.

חלק י״ח – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – השלמת מבנה

- 1. דוגמה
- 2. בחירה

חלק י״ט – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – זיהוי מרכיבים

- 1 – ד (עמדה או רעיון שרוצים לשכנע בו את הקורא)
- 2 – ג (הסבר המבסס מדוע הטענה נכונה)
- 3 – ב (מקרה קונקרטי שממחיש את הנימוק)
- 4 – א (סיכום שחוזר אל הטענה ומחזק אותה)

חלק כ׳ – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

- 1. ב – השתחוות וסגידה
- 2. ג – חמישים
- 3. ב – הר סיני
- 4. ב – להוביל את התפילה ולקרוא מן האורית
- 5. ב – בגעז, ותרגמו לאמהרית
- 6. ב – מחויבות שצריך לרענן מדי שנה
- 7. ב – הדורות השונים עומדים יחד ואומרים אותן מילים
- 8. ב – להציג עמדה ולבסס אותה בנימוקים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה התחייבות מחודשת למצוות ולזיכרון קולקטיבי, בדומה למעמד עזרא ונחמיה
- תשובה טובה מבחינה בין שפת הקודש (געז) לשפת התקשורת (אמהרית) ומסבירה את תפקיד התיווך של הקסים
- תשובה טובה מצביעה על מילת קישור קונקרטית מהטקסט ומסבירה את תפקידה בקישור בין רעיונות

טיפים להפעלה:

- ניתן לפרוס את החוברת על פני 2-3 שיעורים: שיעור ראשון לפרקים 1-2, שני לפרק 3, שלישי לפרקים 4-5
- לתלמידים מתקשים אפשר להיעזר בטקסטים של מסלול עולים חדשים כהכנה לפני הטקסט העיוני המלא
- בדיון בכיתה הציגו את המסורות בלשון 'לפי המסורת' ו'בני הקהילה מספרים', והימנעו מהכללות
- בכתיבת פסקת הטיעון אפשר לתת לבחור בין נושא אישי לנושא כללי, כדי לאפשר רמות שונות של שיתוף

חוברת תרגול – חג הסיגד

הסיגד לכולם

תיכון · רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מקור החג ומשמעות הברית
2. פרק 2 – מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז
3. פרק 3 – לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני
4. פרק 4 – סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי
5. פרק 5 – כתיבת פסקת טיעון

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו על החוברת לפי סדר הפרקים, החל מהיכרות עם מקור החג וכלה בכתיבת פסקת הטיעון. קראו כל טקסט פעמיים – פעם ראשונה להבנה כללית ופעם שנייה לאיתור פרטים – ורק אז ענו על השאלות.

1 חלק א' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה תאריך עברי חל חג הסיגד לפי הטקסט?

(א) כ"ט בחשון (ב) י' בתשרי (ג) ט"ו בשבט (ד) כ"ט בכסלו

2. מה פירוש השם 'סיגד'?

(א) שמחה וריקוד (ב) השתחוות וסגידה (ג) קציר ואסיף (ד) נדודים וגלות

3. כמה ימים אחרי יום הכיפורים חל הסיגד לפי הטקסט?

(א) שבעה (ב) שלושים (ג) חמישים (ד) מאה

2 חלק ב' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – תרגול והבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הטקסט קובע שהסיגד מהדהד את מעמד חידוש הברית בימי עזרא ונחמיה.	☐	☐
2	לפי הטקסט, ברית היא אירוע חד-פעמי שאינו חוזר על עצמו.	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – יישום והעמקה

השלימו את המילה החסרה.

1. לפי הטקסט, ברית איננה אירוע חד-פעמי אלא _____ שיש לרענן מדי שנה.

2. החזרה השנתית אל אותו טקס יוצרת _____ בין הדורות השונים בקהילה.

4 חלק ד' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חידוש ברית	___	**א.** נמשכת כל עוד יש מי שמחדש אותה
2. זהות	___	**ב.** התחייבות מחודשת לשמור על המצוות
3. זיכרון	___	**ג.** מה שמייחד את הקהילה לאורך הדורות
4. מסורת חיה	___	**ד.** סבים, הורים וילדים עומדים יחד באותו טקס

5. רצף בין דורות	____	**ה.** פעולה שמעצבת את ההווה, לא רק שימור העבר

5 חלק ה' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – הבנה ושינון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מסמל ההר שאליו עלו בני הקהילה, לפי המסורת?

(א) הר סיני (ב) הר הבית (ג) הר תבור (ד) הר כרמל

2. מהי האורית?

(א) ספר התורה של הקהילה, כתוב בגעז (ב) שיר עממי אתיופי (ג) מגילת אסתר

(ד) תפילת יום הכיפורים

6 חלק ו' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – זיהוי ופרטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המתפללים לבשו בגדים לבנים כסמל לטוהר ולהתחדשות.	☐	☐

7 חלק ז' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – השלמות

השלימו את המילה החסרה.

1. בראש העולים להר צעדו ה_____ , מנהיגי הקהילה הדתיים.

2. שפת הקודש העתיקה שבה כתובה האורית נקראת _____ .

3. מכיוון שרוב המתפללים לא הבינו געז, הקסים תרגמו את הדברים ל _____ .

8 חלק ח' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קסים	____	**א.** ספר התורה של הקהילה
2. אורית	____	**ב.** שפת היומיום שאליה תורגמו הדברים
3. געז	____	**ג.** סמל לענווה ולחרטה
4. אמהרית	____	**ד.** שפת הקודש העתיקה
5. אבן על הראש	____	**ה.** מנהיגי הקהילה הדתיים

9 חלק ט' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – זיהוי מילות קישור

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במשפט על הקהילה שהייתה מנותקת 'ובכל זאת שמרה על זהות יהודית' - מה מביעה מילת הקישור 'ובכל זאת'?

(א) ניגוד או ויתור (ב) סיבה (ג) תוצאה (ד) השוואה

2. 'החג חל חמישים יום אחרי יום הכיפורים, ולכן הוא נתפס כהשלמה' - מה מביעה המילה 'ולכן'?

(א) דוגמה (ב) קשר של סיבה ותוצאה (ג) זמן בלבד (ד) ניגוד

3. 'בדומה לכך, בסיגד מתכנסת הקהילה כולה' - מה מביעה 'בדומה לכך'?

(א) השוואה או דמיון (ב) תנאי (ג) מסקנה (ד) ויתור

4. 'יתרה מזו, החזרה השנתית יוצרת רצף בין הדורות' - מה מביעה 'יתרה מזו'?

(א) הוספת טיעון מחזק (ב) סתירה לקודם (ג) דוגמה בלבד (ד) ציון זמן

10 חלק י' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – התאמת מילת קישור לתפקיד

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ובכל זאת	___	**א.** הסקת מסקנה מהנאמר קודם
2. ולכן	___	**ב.** ניגוד או ויתור בין שני רעיונות
3. בדומה לכך	___	**ג.** הוספת טיעון המחזק את הקודם
4. יתרה מזו	___	**ד.** ציון מקור הקביעה או הסיפור
5. מכאן ש...	___	**ה.** קשר של סיבה ותוצאה
6. לפי המסורת	___	**ו.** השוואה בין שני מצבים דומים

11 חלק י"א – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – ניתוח וכתיבה

ענו בקצרה.

1. הסבירו כיצד תורמת מילת הקישור 'יתרה מזו' לבניית הטיעון על רציפות הדורות בפסקה הראשונה.

2. מה האפקט של החזרה על הביטוי 'לפי המסורת' בשני הטקסטים העיוניים?

3. סדרו לפי סדר הופעתם במאמר הראשון: (א) מסקנה על זהות הנבנית מבחירה חוזרת (ב) תיאור העלייה אל ההר (ג) הצגת רעיון חידוש הברית (ד) זיהוי הסיגד כביטוי לזהות הקהילה

4. כתבו קטע קצר (3-4 משפטים) המסביר מדוע הכותב מקשר בין הסיגד לבין חידוש הברית בימי עזרא ונחמיה, תוך שימוש בשתי מילות קישור לפחות מתוך הרשימה שלמדתם.

12 חלק י"ב – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איפה מתקיימת כיום החגיגה המרכזית של הסיגד בישראל?

א) בטיילת בירושלים ב) בתל אביב ג) באתיופיה ד) בחיפה

2. מה מחליף כיום את ההר הגבוה שעלו אליו באתיופיה?

א) טיילת בירושלים מול הנוף ב) גבעה בצפון הארץ ג) איצטדיון כדורגל ד) בית כנסת סגור

3. מה עושים הקסים בחגיגה בירושלים לפי הטקסט?

א) לובשים לבן ומחזיקים מטריות צבעוניות ב) לובשים שחור ומחזיקים ספרים

ג) יושבים בצד ולא משתתפים ד) מחכים לכולם בבית

4. מה קורה אחרי התפילה בחגיגה המודרנית?

א) שרים ורוקדים יחד ב) כולם חוזרים הביתה מיד ג) הצום ממשיך עוד יום ד) עולים שוב על הר

13 חלק י"ג – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – נכון/לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	היום רוב בני קהילת ביתא ישראל גרים באתיופיה ומגיעים לביקור בלבד.	☐	☐
2	בחגיגה בירושלים הקסים מחזיקים מטריות צבעוניות.	☐	☐

14 חלק י"ד – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. הקֵסים מחזיקים _____ צבעוניות כשהם מובילים את התפילה בטיילת.

2. החלום הישן של הקהילה להגיע ל _____ התגשם לרבים כיום.

15 חלק ט"ו – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – אז והיום

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הר גבוה באתיופיה	___	**א.** בגדים לבנים ומטריות צבעוניות

2. בגדים לבנים בלבד	___	**ב.** טיילת בירושלים
3. געגועים לירושלים מרחוק	___	**ג.** קהל רב מכל הארץ
4. קהילה קטנה בכפר	___	**ד.** הגעה בפועל לירושלים

16 חלק ט"ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – הכרה עם רעיון הטקסט ומבנה הפסקה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לפי הקטע 'ברית שמתחדשת: זהות וזיכרון', מהו הרעיון המרכזי שהטקסט מעלה?

(א) זהות נבנית מתוך בחירה חוזרת ומסורת חיה כשמחדשים אותה (ב) יש לשכוח את העבר כדי להתקדם

(ג) ברית נחתמת פעם אחת ולתמיד (ד) מסורת היא עניין פרטי בלבד

2. מהי 'טענה' בפסקת טיעון?

(א) משפט שמביע עמדה או דעה שרוצים לשכנע בה (ב) דוגמה מהחיים (ג) משפט סיכום

(ד) שאלה פתוחה

3. מהו תפקידו של ה'נימוק' בפסקה?

(א) להסביר ולבסס מדוע הטענה נכונה (ב) לחזור בדיוק על הטענה (ג) להציג דעה נגדית בלבד

(ד) לסיים את הפסקה

17 חלק י"ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – בדיקת הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפי הטקסט, ברית היא אירוע חד-פעמי שאין צורך לחדש אותו מדי שנה.	☐	☐
2	החזרה השנתית על טקס הסיגד, לפי הטקסט, יוצרת רצף בין הדורות.	☐	☐

18 חלק י"ח – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – השלמת מבנה

השלימו את המילה החסרה.

1. פסקת טיעון בנויה בדרך כלל מארבעה חלקים: טענה, נימוק, _____ ומסקנה.

2. לפי הטקסט, זהות קהילת ביתא ישראל נבנית מתוך _____ חוזרת ולא מאירוע חד-פעמי.

19 חלק י"ט – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – זיהוי מרכיבים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טענה	___	**א.** סיכום שחוזר אל הטענה ומחזק אותה
2. נימוק	___	**ב.** מקרה קונקרטי שממחיש את הנימוק
3. דוגמה	___	**ג.** הסבר המבסס מדוע הטענה נכונה

4. מסקנה	___	**ד.** עמדה או רעיון שרוצים לשכנע בו את הקורא

20 חלק כ' – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה פירוש המילה "סיגד"?

(א) שמחה וריקוד (ב) השתחוות וסגידה (ג) צום וסליחה (ד) עלייה להר

2. כמה ימים אחרי יום הכיפורים חל חג הסיגד?

(א) שבעה (ב) שלושים (ג) חמישים (ד) מאה

3. למה לפי המסורת מסמל ההר שאליו עלו בני הקהילה?

(א) הר הכרמל (ב) הר סיני (ג) הר תבור (ד) הר הזיתים

4. מהו תפקידם של הקסים בטקס שעל ההר?

(א) לבשל את הסעודה (ב) להוביל את התפילה ולקרוא מן האורית (ג) לנגן בתופים

(ד) לשמור על הגבולות

5. באיזו שפה כתובה האורית, ולאיזו שפה תרגמו אותה הקסים?

(א) בעברית, ותרגמו לערבית (ב) בגעז, ותרגמו לאמהרית (ג) באמהרית, ותרגמו לגעז

(ד) בארמית, ותרגמו לעברית

6. מהו הרעיון המרכזי שהטקסט העיוני מבקש להעביר לגבי 'חידוש ברית'?

(א) אירוע חד-פעמי שאינו חוזר (ב) מחויבות שצריך לרענן מדי שנה (ג) טקס ללא משמעות היום

(ד) מנהג שנעלם עם השנים

7. כיצד לדברי הטקסט תורם הסיגד לרצף שבין הדורות?

(א) כל דור חוגג בנפרד (ב) הדורות השונים עומדים יחד ואומרים אותן מילים

(ג) הילדים אינם משתתפים בטקס (ד) המסורת משתנה כל שנה

8. מה המטרה של פסקת טיעון כפי שמקובל לכתוב בחלק ג' בעמוד?

(א) לתאר אירוע בלבד (ב) להציג עמדה ולבסס אותה בנימוקים (ג) לספר סיפור אישי בלבד

(ד) לרשום רשימת מילים חשובות

כרטיס יציאה

האם אני יכול/ה להסביר במילים שלי מהי משמעות 'חידוש הברית' בסיגד?

האם אני מזהה את תפקידם של הקסים ואת משמעות השימוש בגעז ובאמהרית?

האם אני יודע/ת לזהות מילות קישור בטקסט ולהשתמש בהן נכון בכתיבה שלי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀